

ВІДГУК

офіційного опонента доктора біологічних наук,
професора Коробейнікової Лесі Григорівни
на дисертаційну роботу Гінзбурга Ігоря Володимировича «Удосконалення
фізичної та функціональної підготовленості курсантів закладів вищої освіти
МВС України засобами джиу-джитсу», подану на здобуття наукового ступеня
доктора філософії за спеціальністю 017 – Фізична культура і спорт

Актуальність дисертаційної роботи.

Підготовка працівників Національної поліції України є стрижнем безпеки та порядку в суверенній країні, і вимагає постійного вдосконалення та відповідності сучасним викликам і вимогам.

Службова підготовка працівників Національної поліції України є складною системою, яка включає в себе декілька ключових компонентів, що базуються на актуальних дослідженнях та наукових підходах, а саме, фахову частину, яка орієнтована на глибоке розуміння нормативно-правового середовища та впровадження сучасних методів правопорядку.

Як відомо, що загальна профільна підготовка включає в себе аналіз психологічних та медичних аспектів, які допомагають підвищити психологічну стійкість та готовність до дій у надзвичайних ситуаціях, що базується на сучасних дослідженнях в цій галузі. Тактична підготовка ґрунтується на науковому підході до стратегічного планування та прийняття рішень, що дозволяє поліцейським ефективно працювати в різних ситуаціях та з різними рівнями ризику. Фізична підготовка спирається на наукові принципи розвитку спеціальних фізичних якостей та професійних рухових навичок, що є суттєвим для виконання службових обов'язків поліцейськими з урахуванням специфіки їхньої професійної діяльності. Перелічені компоненти службової підготовки націлені на забезпечення високого професійного рівня поліцейських та підтримання їх готовності до дій в сучасних умовах і викликах.

Зв'язок роботи із програмами, планами, науковими темами.

Дисертаційна робота виконана у відповідності до теми: «Теоретико-методичні засади вдосконалення навчально-тренувального процесу у різних видах спорту» (державний реєстраційний номер: 0122U001108) плану науково-дослідної роботи Запорізького національного університету на 2022–2026 рр.

Мета дослідження – науково обґрунтувати авторську програму вдосконалення фізичної та функціональної підготовленості курсантів закладів вищої освіти МВС України засобами джиу-джитсу.

До найбільш значущих **наукових результатів** треба віднести те, що **вперше:**

- обґрунтовано експериментальну програму вдосконалення фізичної та функціональної підготовленості курсантів закладів військової освіти із застосуванням засобів джиу-джитсу, яка враховує їх індивідуальні можливості та вимоги майбутньої професійної діяльності;

- створено компоненти фізичного навантаження з урахуванням функціональних показників курсантів в межах адаптаційного, тренувального та підтримувального етапів підготовки;

- розроблено програму оптимізації психоемоційного стану курсантів закладів військової освіти МВС України;

Практична значущість роботи полягає у розробці та експериментальній апробації програми вдосконалення фізичної та функціональної підготовленості курсантів закладів військової освіти Міністерства внутрішніх справ України з використанням засобів джиу-джитсу.

Результати дослідження впроваджено в наукову діяльність Дніпровського державного університету внутрішніх справ, у практику освітнього процесу кафедри фізичної культури і спорту Запорізького національного університету, про що свідчать відповідні акти впровадження.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформованих у дисертації, їх достовірність і новизна, повнота їх викладу в опублікованих працях.

Дисертація викладена на 249 сторінках державною мовою і містить 32 таблиці та 26 рисунків. Дисертація складається з анотації двома мовами, переліку ум. позначень, вступу, п'яти розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

Автором грамотно сформульовано мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження, які відповідають темі дисертаційної роботи. В комплексі з висновками ці компоненти дослідження складають раціональну і логічно завершену будову дисертації. Сформульовані висновки у повній мірі відображають зміст проведених досліджень і відповідають завданням.

Достовірність отриманих результатів забезпечується адекватністю підібраних методів і завдань роботи, достатнім обсягом і репрезентативністю емпіричного матеріалу, що забезпечує високий рівень наукової обґрунтованості положень, які розроблені в дисертації.

Характеристика основних положень роботи. У вступі обґрунтовано актуальність обраної автором теми, сформульовано мету, завдання та методи дослідження, визначено об'єкт і предмет, охарактеризовано наукову новизну, практичну значущість отриманих результатів, особистий внесок дисертанта, відображено апробацію матеріалів дисертації.

У першому розділі «**Теоретичні аспекти фізичної та функціональної підготовки курсантів**» на основі опрацювання наукової та методичної літератури було встановлено актуальні питання щодо професійної підготовки працівників Національної поліції України. Здійснено аналіз наукової, навчально-методичної літератури й інформації в мережі Інтернет у напрямку правозабезпечення. Схарактеризовані фізична та функціональна підготовки курсантів закладів військової освіти в контексті нормативно-правового середовища з врахуванням специфічних вимог професійної служби та їхньої потреби. Проаналізовано основні наукові результати та досвід роботи фахівців в цій галузі. Підкреслена значущість застосування різноманітних засобів, методів, підходів для поліпшення загальної та спеціальної фізичної підготовки курсантів

закладів вищої освіти МВС України. Вказано на важливості функціональної готовності як елементу оцінювання фізичної підготовленості курсантів. Структурними компонентами виступала інформація стосовно значення джиу-джитсу не лише як вагомого інструменту для вдосконалення фізичних якостей, техніко-тактичних і психологічних навичок курсантів, але і для їх підготовки до сучасних викликів у сфері правопорядку. Узагальнено передовий досвід та методичні складові підготовки засобами джиу-джитсу.

У другому розділі **«Методи та організація дослідження»** наведено комплекс методів дослідження та обґрунтовано доцільності їх використання. Також описана організація досліджень та надана характеристика щодо контингенту випробуваних. В даному розділі подано відомості щодо основних етапів дослідження.

У третьому розділі **«Фізична та функціональна підготовленість курсантів закладів військової освіти»**, на констатувальному етапі педагогічного дослідження, здійснено вивчення передумов розробки програми вдосконалення фізичної та функціональної підготовленості курсантів закладів військової освіти МВС України, визначено особливості їх загальної та спеціальної фізичної підготовленості, а також аеробної та анаеробної фізичної працездатності, функціонального стану серцево-судинної, вегетативної та дихальної систем тощо.

Результати аналізу вихідних даних вказали на суттєвий дефіцит за рівнем фізичної підготовленості курсантів. Отримані показники спірографії засвідчили обструктивні порушення системи зовнішнього дихання. Крім того, збільшено показник хвилинного об'єму дихання в стані спокою, що здійснюється за рахунок компенсаторного збільшення частоти дихання, а не дихального об'єму, та не є раціональним типом реакції дихальної системи. Також підтверджені дані щодо зниженого потенціалу мобілізації функціональних резервів дихальної системи під час фізичного навантаження, що наголосило на незадовільні функціональні можливості системи зовнішнього дихання курсантів.

Таким чином, на констатувальному етапі підтверджена необхідність впровадження комплексних заходів, спрямованих на покращення фізичної підготовленості, адаптаційних резервів і функціональних можливостей досліджуваних, на що вказали одержані результати. Засвідчена потреба в удосконаленні програми підготовки для курсантів закладів військової освіти МВС України.

У четвертому розділі **«Обґрунтування експериментальної програми поліпшення фізичної та функціональної підготовленості курсантів закладів військової освіти»** наведена детальна характеристика розробленої програми вдосконалення фізичної та функціональної підготовленості курсантів із використанням елементів джиу-джитсу та продемонстрована її ефективність. До організаційно-методичних засад реалізації експериментальної програми входили: розробка структури та змісту занять методики вдосконалення їх фізичних здібностей засобами джиу-джитсу; визначення засобів, методів і форм підвищення фізичної та функціональної підготовленості курсантів тощо.

Структура та зміст експериментальної програми підготовки курсантів закладів військової освіти МВС України побудована на основі отриманих теоретичних даних із єдиноборств, і джиу-джитсу зокрема, щодо ефективних підходів до цього процесу в Україні та закордоном, також результатів констатувального дослідження.

Розроблена експериментальна програма із застосуванням елементів джиу-джитсу здійснювалась упродовж року і складалася зі трьох послідовних етапів: адаптаційного (3 місяці), тренувального (6 місяців) та підтримувального (3 місяці) з різним відсотковим співвідношенням засобів.

Перевірка ефективності розробленої програми підвищення фізичної підготовленості курсантів закладів військової освіти МВС України із використанням елементів джиу-джитсу проведена на підставі отриманих даних тестування основних фізичних якостей курсантів, порівняння яких між експериментальною групою та контрольною наприкінці педагогічного експерименту виявило наявність вірогідних відмінностей за всіма досліджуваними показниками.

Для визначення результативності авторської програми вдосконалення функціональної підготовленості курсантів, на основі засобів джиу-джитсу, було застосовано тестування функціональних показників серцево-судинної, дихальної та вегетативної нервової системи, анаеробної фізичної працездатності, що об'єктивно відображали особливості їх змін протягом дослідження.

Для оцінювання адаптаційно-компенсаторних реакцій і функціонального стану вегетативної нервової системи та особливостей змін нейрогуморальної регуляції під впливом розробленої експериментальної програми поліпшення фізичної та функціональної підготовленості.

Таким чином, у курсантів експериментальної групи значно розширився діапазон парасимпатичних впливів, що свідчить про збільшення адаптаційних можливостей вегетативної нервової системи, а у курсантів контрольної групи спостерігалася симпатикотонія, що вказала на надмірний ерготропний вплив і переважання процесів збудження в стані спокою, та є нераціональною адаптивною реакцією організму та призводить до вичерпання ресурсів.

Після впровадження розробленої авторської програми у досліджуваних курсантів експериментальної групи спостерігалось суттєве покращення показників фізичної працездатності та аеробного метаболізму, на відміну від курсантів контрольної групи. Загалом, у курсантів експериментальної групи простежувався вищий приріст результатів фізичної та функціональної підготовленості, порівняно з представниками контрольної групи.

Таким чином, результати проведеного дослідження підтвердили ефективність застосування засобів джиу-джитсу у процесі підготовки в розробленій програмі вдосконалення фізичної та функціональної підготовленості курсантів закладів вищої освіти МВС України.

У п'ятому розділі **«Аналіз та узагальнення результатів дослідження»** проведено аналіз, обговорення та узагальнення даних, що отримані на різних етапах дисертаційного дослідження, та їх зіставлення з фундаментальними науковими працями у сфері спорту, єдиноборств та джиу-джитсу.

Загальні **висновки** повністю співвідносяться з завданнями дослідження та змістом основного тексту роботи, є логічними, доречними, відображають основні результати дослідження.

Повнота викладення матеріалів дисертації у роботах, які опубліковані автором. Наукові результати дисертації висвітлені у 16 наукових праць (7 одноосібних), з яких 8 статей – у спеціалізованих фахових виданнях України, що індексуються в міжнародних наукометричних базах, 4 праці апробаційного характеру; 4 – які додатково висвітлюють результати дослідження

Результати дослідження впроваджено в наукову діяльність Дніпровського державного університету внутрішніх справ, у практику освітнього процесу кафедри фізичної культури і спорту Запорізького національного університету, про що свідчать відповідні акти впровадження.

Зауваження та побажання щодо змісту та оформлення дисертації.

В цілому позитивно оцінюючи дисертацію, слід відзначити окремі дискусійні питання, зауваження та пропозиції:

1. На етапі констатувального дослідження велика увага була приділена аналізу показників фізичної та функціональної підготовленості досліджуваних, яка, на думку автора, мала знижені можливості щодо реалізації потенційних можливостей. Хотілось би зрозуміти що є причиною отриманих результатів та чи важливо було б розробляти експериментальну програму навіть при нормальних показниках у обстежуваних?

2. Потребує уточнення інформація щодо підходів стосовно індивідуалізації розвитку специфічних фізичних якостей, рівня функціональної та фізичної підготовки шляхом застосування елементів джиу-джитсу. У чому має прояв індивідуалізований підхід?

3. Хотілось би зрозуміти наступне, чи можливо представлену автором програму реалізовувати будь якому спеціалісту по функціональній і фізичній підготовці, чи все-таки тут потрібен, саме, спеціаліст з джиу-джитсу?

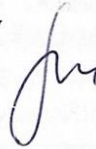
4. У розділі 5 автор надає скорочену характеристику експериментальної програми щодо удосконалення функціональних здібностей та роботи провідних фізіологічних систем організму курсантів, але, нажаль, ми не зрозуміли чому не приведені переваги визначеного підходу. Хотілось би побачити хоча б порівняння із застосуванням інших видів єдиноборств, наприклад, самбо та рукопашний бій?

5. В дисертаційній роботі зустрічаються орфографічні та стилістичні помилки, оформлення літератури зроблено «комбінованим» способом.

Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам. Враховуючи актуальність теми дослідження, наукову новизну, практичну значущість, ступінь обґрунтованості наукових положень, практичних рекомендацій та висновків, можна констатувати що дисертаційна робота Гінзбургу І. В. «Удосконалення фізичної та функціональної підготовленості курсантів закладів вищої освіти МВС України засобами джиу-джитсу» є самостійним і завершеним науковим дослідженням, має наукову новизну, характеризується новим підходом і практичною цінністю.

Дисертація відповідає вимогам щодо оформлення дисертації, затвердженим Наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 № 40 (із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки України № 759 від 31.05.2019) та пп. 6, 7 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (із змінами, внесеними згідно з Постановою КМУ № 341 від 21.03.2022 та згідно з Постановою КМУ № 503 від 19.05.2023), що висуваються до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії, та рекомендується до захисту з метою присудження здобувачу Гінзбургу Ігорю Володимировичу ступеня доктора з галузі знань 01 Освіта / Педагогіка за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт.

Доктор біологічних наук,
професор, професор кафедри
спортивних єдиноборств та силових
видів спорту Національного університету
фізичного виховання і спорту України

Леся Коробейнікова

Підпис Коробейнікової Л.Г. засвідчую:

Проректор з науково-педагогічної роботи
Національного університету фізичного
виховання і спорту України

О. В. Борисова